Nr. 11. Piątek 14 Stycznia. Rok 1870

KURJER KRAKOWSKI

Cena przedpłaty: miesięcz. kwart.
W Krakowie 90 cent. 2 złr. 50 c.
W całéj Austrji 1 złr. 15 „ 3 „ 25 „
W Prus. i Niem. 25 srgr. 2 tal. 12 srgr.
W Belg., Włosz. i Szw. 5 fr. 12 fr.
We Francji i Anglji 6 fr. 15 fr.
Numer pojedynczy 5 centów.
W Krakowie odnoszenie do domów 10 c. mies.
Redakcja i Administracja ul. Florjańska Nr. 355.

Wychodzi codzień prócz świąt o g. 8. rano, w poniedziałki i dni poświętne o 11éj. — Listy niefrankowane nie przyjmują się.— Reklamacje nieopieczętowane wolne są od opłaty.
Ajencje Kurjera Krakowskiego. *W Krakowie:* księgarnia J. Czecha w Rynku, *w Tarnowie:* handel P. Müldnera, *w Rzeszowie:* księg. Pellara, *w Przemyślu:* księg. braci Jeleniów, *we Lwowie:* Ajencja dzienników A. J. Piątkowskiego, księg. Seyferta i Czajkowskiego, *w Poznaniu:* księgarnia A. J. Żupańskiego, *w Wiedniu:* Haasenstein et Vogler, Wien, Neuer-Markt Nr. 16.

Przegląd polityczny.

Wiener-Ztg. ogłosiła memorjały obu frakcji ministerjalnych. Memorjał większości bardzo stanowczo oświadcza się przeciw ustępstwom dla narodowości i żywo polemizuje przeciwko federalizmowi.

Ministrowie oświadczają stanowczo, że się uparcie sprzeciwiać muszą wszelkim projektom dążącym do zmiany stanowiska państwowego królestw i krajów, nietylko więc oświadczają się przeciw federalizmowi, ale i wszystkim innym próbom przejednania opozycji bez istotnego naruszenia zasad konstytucji.

Memorjał mniejszości bardzo zręcznie i trafnie wytyka sprzeczności memorjału większości i wskazuje niebezpieczeństwa jednostronnéj reformy wyborczéj, jakąby chciała przeprowadzić większość. Zresztą mniejszość oświadcza z naciskiem, że chce się trzymać legalnéj, konstytucyjnéj drogi. Mniejszość projektuje odnowienie rady państwa i sejmów, ale w sposób nie obalający konstytucji. Mniejszość uważa, że dzisiejsza rada państwa nie jest właściwą do zmieniania konstytucji, że należy ją rozwiązać, a zwołać radę specjalną do reformy wyborczéj i zmiany konstytucji. W końcu ministrowie mniejszości (Taafe, Potocki, Berger) proszą o dymisję.

Prowizorjum, które obecnie w skutek wyraźnéj woli cesarza istnieje, stało się tak przykrem, że już w tych dniach liczyć można prawie na pewno na stanowczą decyzję. Ogłoszenie memorjałów jest wstępem do ukończenia przesilenia ministerjalnego.

Potwierdza się wiadomość o odwołaniu posła francuzkiego p. Benedetti z Berlina. Pan Benedetti nie był lubionym na dworze pruskim, widzą więc w tym kroku dowód uprzejmości rządu francuzkiego. Kto zajmie stanowisko opróżnione dotąd niewiadomo.

Wiadomości polityczne.

Kotar *12 stycznia.* Poddając się Krywoszanie złożyli broń, która im bezzwłocznie „dla ich własnego bezpieczeństwa“ oddaną została.

Pozostaje tylko jeszcze do uspokojenia Pobori.

FRANCJA. Paryż *12 stycznia.* Minister spraw wewnętrznych mówi w okólniku do prefektów, że obecny gabinet ma wprowadzić w życie publiczne nowe zasady i energicznie dążyć będzie do połączenia cesarstwa z wolnością. Rząd nie ścierpi nieporządków z jednéj, nadużyć władzy i samowoli z drugiéj strony, zaleca prefektom czuwać nad swobodą wyborów, bezstronnie traktować ludzi wszelkich przekonań i dążyć do skupienia około tronu wszystkich sił wolnomyślnych i konserwatywnych.

Według jednego z dzienników, w kwestji rzymskiéj Emil Ollivier jest za utrzymaniem *status quo.* Wojska francuzkie dopóty pozostaną w Rzymie dopóki Włochy nie wyrzekną się wiecznego miasta.

Telegram *N. fr.* **Presse** donosi, że na żądanie ks. Piotra Bonapartego sprawa jego sądzoną będzie przez zwykły sąd przysięgłych.

HISZPANJA. Madryt *11 stycznia.* Na dzisiejszem posiedzeniu kortezów Prim przedstawił nowe ministerjum, i oświadczył, że teraz można zająć się spokojnie kwestją monarchy.

WŁOCHY. Florencja *12 stycznia.* Król przepędzi karnawał w Turynie.

Z powodu ciągłych deszczów Arno i inne

Mieszkania.

Brak mieszkań. Wpływ mieszkań na zdrowie powszechne i moralność. Spółki do budowy domów. Domy na wzór koszar (system koszarowy). Małe domki zawierające mieszkanie dla jednéj rodziny (cottage-system).

Szybki wzrost miast pociąga za sobą coraz większy brak mieszkań, w skutek którego cena za najem lokali wzrasta do bajecznéj czasami wysokości. Ludność uboga, wyrobnicy, rękodzielnicy i t. d., a nawet tak zwana klasa średnia, zwłaszcza niżsi urzędnicy cierpią przez to niewypowiedzianie. Nie mając odpowiednich funduszów na zapłacenie wygórowanego czynszu za mieszkanie dostateczne do pomieszczenia rodziny, muszą się oni gnieździć po wilgotnych i ciemnych zaułkach, strychach, piwnicach, z wielką szkodą dla zdrowia i zamożności, bo rzeczą jest udowodnioną iż złe mieszkanie sprowadza na ubogą rodzinę wszelkiego rodzaju nieszczęścia, jakoto: choroby ciężkie i śmiertelne, a w następstwie niezdolność do pracy, brak zarobku, zgryzoty, długi, pijaństwo, niesnaski domowe — słowem zniszczenie i upadek.

W wielkich miastach dzielnice przeludnione, zamieszkałe przez tak zwany proletarjat, przedstawiają przerażający obraz nędzy i rozpaczy, przytulisko zbrodni i zepsucia moralnego. Mieszkania robotników i czeladzi rzemieślniczéj po miastach naszych jak również lepianki czy chaty ludu wiejskiego nie lepsze na nas robią wrażenie.

Aby dać czytelnikom naszym choć słabe wyobrażenie, jak zgubne sprowadzają skutki ciasne, zaduszne i brudne mieszkania, przytaczamy tutaj rezultata obliczeń statystycznych w Anglji z lat 1864—1866. Okazują one, iż między klasą robotniczą każde drugie dziecko staje się ofiarą stosunków, w których się narodziło; połowa więc dzieci nowonarodzonych umiera, druga zaś połowa pozostała przy życiu pędzi mizerny żywot, a każde dziecko żyje o połowę krócéj niż dzieci ludzi zamożnych. Anglja jedynie przez mordercze, szkodliwe dla zdrowia mieszkania, traciła dotychczas 100,000 ludzi rocznie, a że pracę roczną każdego człowieka ocenić można w tym kraju na 50 funtów szterlingów, przeto majątek powszechny czyli tak zwane bogactwo narodowe ponosiło co rok stratę 5 miljonów f. st.

Z polepszeniem mieszkań wszędzie zmniejszała się śmiertelność ludności i polepszało się położenie materjalne i moralne klas robotniczych, na co posiadamy tysiące przykładów. Zdrowe i wygodne mieszkanie jest niezbędnym warunkiem szczęścia domowego. Jest to pewnik niewzruszony. Dobre mieszkanie wzmacnia węzły rodzinne i od niego w znacznéj części zawisły cnoty domowe jako to: zamiłowanie domu i porządku, oszczędność, trzeźwość, i moralne pożycie.

Opłakany stan rodzin w miejscach przeludnionych oddawna, zwrócił na siebie uwagę przyjaciół ludzkości, szczególniéj w Anglji. Aby przyjść w pomoc ludziom ubogim naprzód filantropi ze względów dobroczynnych a na-

rzeki wezbrały. Wylewy robią wielkie spustoszenia.

Kronika.

Kraków *14 stycznia.* Wczorajsze posiedzenie rady miejskiej, czwarte w tym miesiącu, poświęcone było wyłącznie sprawie reorganizacji magistratu. Przewodniczył wiceprezydent dr. Szlachtowski. Do odczytanego protokółu czynili poprawki rr. Chrzanowski, Muczkowski i Mieroszowski.

Następnie Jawornicki występuje przeciw drowi Weiglowi z powodu artykułu umieszczonego w *Czasie* krytykującego postępowanie komisji reorganizacyjnej, której dr. Weigel był referentem. Dr. Weigel jako zaczepiony odpiera zarzuty, które zdaniem naszem nie powinny były być wniesione na radę.

Następnie wnosi referent dr. Weigel dalsze pozycje etatu urzędników magistratu, które Rada uchwala, podwyższając jedynie płace urzędników kasy i komisarzy obwodowych. Uchwalona część etatu brzmi następnie: naczelnik wydziału obrachunkowego 1400 złr., po 10 latach naczelnictwa płaca 1600 złr., 1 adjunkt rachunkowy 800 złr., drugi 600 złr., kasjer miejski 1200 złr., kontroler 1000 złr., adjunkt kasy 800 złr., 2 pisarzy po 600 złr., trzech komisarzy obwodowych po 1000 złr., komisarz targowy 800 złr., fizyk miejski 800 złr., weterynarz miejski 500 złr., ekspedytor 800 złr., dziennikarz 600 złr., archiwista miejski z płacą 600 złr., po 10 latach służby 700 złr., a po drugich 10-ciu 800 złr., czterech sekwestratorów miejskich z płacą po 500 złr., 12 kancelistów z tych 6 po 600 złr., a 6 po 500 złr. Oprócz tych płac uchwalono ustanowić posadę komendanta straży ogniowej z pensją 300 złr. i 200 złr. na mieszkanie.

Płace służby niższéj: dozorcy cmentarza, aresztów, ogrodnika, studniarza, trębaczy, pachołków miejskich, stróżów podwyższono po największéj części; wreszcie przyjęto ostateczne wnioski względem organizacji Magistratu. Według nich ma Prezydent bezzwłocznie rozpisać konkurs na wszystkie posady etatowe Magistratu i przedstawić instrukcje dla pojedynczych gałęzi służby tudzież pragmatykę służbową radzie pełnéj do zatwierdzenia.

Posiedzenie zakończyło się o godzinie 8½

* Stowarzyszenie kobiet w Krakowie „Praca" podało już swoje statuta do rządowego zatwierdzenia. Celem towarzystwa będzie dostarczanie żeńskiéj ludności pomocy moralnéj i materjalnéj, a to przez: szerzenie oświaty między ludnością najmniéj oświeconą, przez zakładanie szkół żeńskich i wspieranie istniejących; uczenie dziewcząt robót ręcznych i wszelkich kobietom przy gospodarstwie domowém potrzebnych wiadomości; wspieranie ich tak w szkołach początkowych, jakotéż i w obranym jakim specjalnym zawodzie; utrzymywanie pracowni ręcznych robót kobiecych i sprzedawanie tychże wyrobów; urządzenie bibljoteki, czytelni i wykładów kobiet; przestrzeganie skromności w ubiorach i w ogóle oszczędności w życiu itd.

Cel ten i środki towarzystwa „Praca" same przez się są dosyć wymownemi, i nie potrzebują z naszéj strony żadnego komentarza. Wychowanie kobiety to pierwszy warunek cywilizacji i postępu społeczeństwa. A u nas niestety bardzo mało na to zwracano uwagę. Kobiety nasze sercem, uczuciem, miłością ojczyzny i gotowością do poświęceń górują nad wszystkiemi, na nieszczęście, nie możemy tego powiedzieć o wykształceniu intellektualnem. Nieskończona więc wdzięczność zacnym niewiastom, które niezrażone, wszelkiemi trudnościami, jakie w osiągnięciu swego celu niezawodnie napotykać będą, wzięły inicjatywę w założeniu tak potrzebnego u nas stowarzyszenia. Szczęść Boże!

* Bale akademickie w naszem mieście tradycyjnie należały do najświetniejszych zabaw karnawałowych. Onegdajszy bal, jeżeli świetnością nie wyrównał balom lat poprzednich, do czego przyczyniły się niezawodnie bolesne straty, jakie w roku zeszłym dotknęły wiele tutejszych rodzin, a po części także i błąd komitetu balowego, który do nie wszystkich, a do niektórych osób zapóźno zaproszenia porozsyłał. Bawiono się jednak onegdaj dobrze i ochoczo, a nadobne tancerki nie mogły się uskarżać, jak to mówią, na „sprzedawanie pietruszki," bo żadnej nie dano i chwili wytchnienia. Gospodyniami akademick. balu były: Pani Szlachtowska, hr. Mycielska i pani Teichmann. Par tańczących było ogółem do 40, a z tańców kadryl w 24 pary wybornie dyrygowany przez p. T. bardzo dobrze się udał. Gdyby wszystkie gwiazdy, które pięknością swoją jaśniały w górnej sferze sali były się przyłączyły do konstelacji wirujących siostrzyc, wczorajszy bal byłby daleko świetniej wypadł.

Wymienić królowę wśród tylu nagromadzonych piękności niełatwem jest dla kronikarza zadaniem, ale zdaje nam się, że się w naszym sądzie nie pomylimy, jeżeli powiemy, że palmy onegdajszego wieczoru należą się pannom L. B.... i S...., które jaśniały pięknością i gustownemi toaletami. W ogóle stroje dam były bardzo gustowne i bogate. Do najpiękniejszych, zdaniem znawców, należały: piękna amarantowa suknia p. hr. H.....; niebieska p. K.... i zielona p. hr. M..... z Kob.

Zabawa przeciągnęła się do wpół do czwartej rano.

Nakoniec niech nam wolno będzie zwrócić uwagę komitetu balowego, że lepiej było zupełnie się obejść bez szwajcara, niż ubierać go w pożyczaną liberję, która niestósownemi emblemami swemi jednych raziła a drugim dawała przedmiot do dowcipów, których lepiej było uniknąć.

* Bal techników krakowskich odbędzie się 14 b. m.

* Stowarzyszenie wzajemnéj pomocy rękodzielników i przemysłowców urządza bal na dochód stowarzyszenia, który się odbędzie w sali redutowéj 5 lutego.

* W sobotę dany będzie w lokalu stowarzyszenia „Postęp" wieczór tańcujący, na który wstęp mają jedynie członkowie stowarzyszenia z swemi rodzinami.

* W piątek 14 b. m. ma się odbyć w sali redutowej koncert towarzystwa muzycznego „Muza."

* Odbieramy od mieszkających w domu p. S. na placu Szczepańskim zażalenie, że policja przechód przez ten dom od ulicy Reformackiej zamknęła, przez co potrzebna w dnie targowe komunikacja tego placu z ulicą Reformacką została zamkniętą.

* Odbieramy skargi od mieszkańców ulicy Szewskiej, że hałasy i głośne krzyki powracających z wesołych zabaw nocnych spać im nie dają. Ci panowie powinni pamiętać o tem, że oprócz nich są jeszcze ludzie, którzy dzienną pracą znużeni potrzebują odpoczynku, aby sił nabrać do nowej pracy, a takich wesołość karnawałów weneckich wcale nie bawi.

* „Wielka księżna Gerolstein" przyjechała do Krakowa z trupą niemiecką, pragnie jednak widać zachować *incognito* bo ją nazwano na afiszu „Geroldstein."

* We Lwowie przedstawiono onegdaj po raz pierwszy komedję 2-aktową p. n. *Walka stronnictw* przez Jana Stożka (El....y).

* W Kołomyi 2 b. m. odbyło się walne zgromadzenie Tow. pedagogicznego w celu wybrania nowego zarządu. Wybrani zostali: Jan Hawel prezesem, prof. gimn., ks. Łapuszyński wiceprezesem, prof. Jan Chorzemski sekretarzem; nauczyciel szkoły głównej Mikołaj Dwernicki kasjerem. Do wydziału należą: prof. gimn. Müller; prof. Łobaczewski i nauczyciel szkoły głównej Stetkiewicz.

* Dnia 21 z. m. wybuchł pożar w Biegonicach w pow. Nowo-sądeckim; spłonęła zagroda włościańska, przyczyna niewiadoma, szkoda (tylko w części zabezpieczona) wynosi 1800 złr.; d. 26 z. m. zgorzała w Kłodniu w pow. żółkiewskim chata od kilku lat nie zamieszkała, przyczyna pożaru niewiadoma, szkoda wynosi 20 złr.; d. 1 b. m. zgorzał w Gaboniu w pow. Nowo-sądeckim młyn w skutek podpalenia, szkoda (ubezpieczona) wynosi 2000 złr.

† W tych dniach zmarła w Tarnowie Matylda z Ropelewskich Van- der Coghen, żona znanego w Krakowie artysty malarza. Była ona siostrą polskiego wychodźcy z roku 1831, Stanisława Ropelewskiego, który obok wielu prac piśmienniczych zasłużył się także mozolną pracą około najlepszego słownika francusko-polskiego i polsko-francuzkiego, zwanego zwykle słownikiem emigracyjnym. Była to kobieta wzorowej, anielskiej dobroci i niezmordowanej pracowitości: własną pracą, udzielając w Tarnowie nauki muzyki i śpiewu, dopóki ciężka, od lat wielu trwająca choroba piersiowa nie przykuła jej do łóżka, niosła ulgę swoim synom i mężowi, któremu w swoim zawodzie trudno było wydołać wszystkim potrzebom rodziny. Zmarła, znana tu i poważana ogólnie, zyskała sobie i w Tarnowie rzadką miłość i przychylność, którą jej całe miasto okazało w ostatniej posłudze licznem zebraniem się i współczuciem na pogrzebie w d. 10 t. m. odbytym.

* Minister spraw wewnętrznych mianował adjunkta budownictwa w Galicji Ludwika Piskacza inżynierem w ministerstwie spraw wewnętrznych.

* Dnia 10 stycznia straszny wypadek miał miejsce w Wiedniu. Wieczorem w domu p. Trexlera siedziało przy stole sześć kobiet. Gospodyni nalewając kawę wywróciła lampę naftową, i od ognia jaki powstał w ten sposób, zajęły się suknie wszystkich obecnych. Trudno pojąć i opisać zamieszanie i przerażenie sześciu osób w płomieniach. Z niemałą trudnością zdołano opanować ogień. Przywołany lekarz udzielił pierwszéj pomocy. Pani Texler jest lekko poparzoną, ale cięższemu oparzeniu uległy hrabina Stadion, baronowa Franz i jéj siostra, oraz dwie córki gospodyni domu, szósta zaś, żona bawarskiego urzędnika pani Emerich téj saméj nocy wyzionęła ducha.

* Dzienniki warszawskie, ma się rozumieć z nakazu władzy, zamieszczają szumne opisy balu wydanego z rozkazu rządu dla Berga w ratuszu miejskim z powodu inauguracji pomienionego gmachu d. 8 b. m. Inne miasta bawić się chcą lub mogą, Warszawa bawić się musi, a każda zabawa publiczna ma z góry zakreślony cel albo pretekst, który uczuciom narodowym urąga.

* Kolej poznańsko-marchijska otworzoną zostanie w pierwszych dniach lutego.

* Dnia 1 lutego mają otworzyć w Poznaniu pierwszą kuchnię ludową. Gospodynię zamówioną wysłał komitet do Berlina dla przyjrzenia się z bliska urządzeniu tamtejszych tanich kuchni. Składki na tę kuchnię wynoszą 770 tal.

* Czescy akademicy w Wiedniu zakładają czytelnię dla wszystkich w Wiedniu przebywających Słowian i w tym celu wczoraj mieli odbyć posiedzenie.

* W tych dniach w okolicach Berlina odbył się pojedynek między hr. Maurycym Hohenthal i moskiewskim pełnomocnikiem wojskowym hr. Üxküllem. Ten ostatni jest ciężko raniony. Kuli która poszła w brzuch dotychczas wydobyć nie zdołano.

* Uczony berliński J. Presse miewa obecnie w jednej z publicznych sal odczyty: „O systemach miłości" Odczyty te ściągają liczne audytorjum powiększej części z płci pięknej złożone.

* List księcia Piotra Bonapartego wzywający Rocheforta brzmiał jak następuje:

Paryż, 9 stycznia 1870.

Zelżywszy wszystkich moich, jednego po drugim, nie oszczędzając kobiet ani dzieci, znieważasz pan teraz mnie piórem swoich najemników (manoeuvres.) Jest to rzecz bardzo naturalna, i na mnie kolej przyjść musiała. Moje stanowisko jednak pod jednym względem jest korzystniejsze niż większéj części osób, noszących moje nazwisko, bo chociaż jestem Bonapartem, jestem tylko prywatnym człowiekiem. Pytam się zatem pana, czyś swoją piersią gotów zasłonić swój kałamarz; wyznaję przecież, że mało ufam w skuteczność tego mojego kroku, dowiaduję się bowiem z dzienników, że wyborcy pańscy dali panu nakazujący mandat odmawiania wszelkiego zadosyćuczynienia, i zachowania za jakąbądź cenę pańskiego drogiego życia.

---

stępnie przemysłowcy dla czystego zysku, zaczęli się zawięzywać w stowarzyszenia i spółki w celu urządzenia dla ludzi z małemi dochodami zdrowych i wygodnych mieszkań za mierną zapłatę wypuszczanych lokatorom. Tym sposobem powstały za granicą spółki lub towarzystwa do budowy domów.

Spółki te bywają trojakiego rodzaju:

a) Stowarzyszenia dobroczynne, które zbierają potrzebny kapitał przez dobrowolne ofiary.

b) Spółki akcyjne zakładane przez kapitalistów w celach zysku.

c) Spółki oparte na pomocy wzajemnéj czyli samopomocy (self help)

Stowarzyszenia pierwszego rodzaju wszędzie gdzie były zawiązane, np. w Berlinie, Szczecinie i w innych miastach niemieckich (tak zwane *gemeinnützige Baugeselschaften*), nie cieszyły się długiem istnieniem i dla tego wszystkie prędzéj czy późniéj przybrały cechę spółek opartych na interesie, a zawiązanych w celu korzystania z włożonego kapitału.

(Dokończenie nastąpi.)

Mimo to robię ¡próbę w nadziei, że słaba resztka francuzkiego uczucia zachęci pana, abyś się dla mnie wyrzekł zasad oględności i ¡przezorności, któremi się obwarowałeś. Jeżeli pan zatem zgodzisz się na odemknięcie ochronnych zamków czyniących pańską szanowną osobę podwójnie nietykalną, to znajdziesz mnie pan nie w żadnym pałacu albo zamku, lecz w prostem mieszkaniu przy ulicy d'Auteil Nr. 59, a przyrzekam ci, że jeżeli się tam zechcesz zgłosić, nie powiedzą ci że wyszedłem.

W oczekiwaniu pańskiéj odpowiedzi mam jeszcze zaszczyt kłaniać się panu.

Piotr Napoleon Bonaparte.

* Wiktor Noir, dziennikarz zabity przez ks. Piotra Bonapartego, miał zaledwie lat dwadzieścia parę i był zaręczony z córką pewnego znacznego urzędnika. Oprócz *Marseillaise* pisywał do *Figara*, *Journal de Paris* i kilku innych dzienników. Był to dziennikarz bardzo zdolny. Artykuły, które pisywał w piśmie *Satan* zwracały na niego powszechną uwagę.

Ulryk de Fonoielle, który Noirowi towarzyszył do księcia, jest znacznie starszy, dotąd jednak wcale nie głośny. Wypadek z księciem Piotrem posłuży mu zapewne za doskonałą reklamę.

* W świecie mody naśladownictwo jest głównym dowodem dobrego smaku i tonu, oryginalność i samoistność eksentrycznością. Cesarzowa francuzka przywiozła sobie z Egiptu piękną małpkę i odtąd małpa stała się modnem zwierzęciem w Paryżu. Mnóstwo małp zakupiono i pozamawiano u handlujących tym towarem. Małpa cesarzowéj Eugenji, ma na imię Żoko, i nie może się jeszcze przyzwyczaić do dworskiego życia, tęskniąc za swobodą wpada często w melancholję lub wściekły gniew. W jednym z przystępów takiego gniewu wskoczyła na wigilijne drzewko następcy tronu i straszne porobiła spustoszenia na poobwieszanych łakociami gałęziach.

Kalendarz. Dziś św. Hilarego bisk. i Feliksa męcz. jutro św. Pawła pierwszego pustelnika.

Dnia 12 stycznia wieczorem pogoda, potem pochmurno; termometr zeszedł do — 4.6, w ciągu dnia 13 doszedł do + 1.7 R. Barometr zwolna idzie do góry, wiatr zachodni.

Nabożeństwa. Jutro jako w dzień św. Pawła pustelnika przypada odpust w kościele ks. Paulinów na Skałce.

Teatr. W sobotę po raz pierwszy wystąpi na scenie naszéj panna Roland, polka, która przez dwa lata występowała na większych scenach w Niemczech, a ukształcenie artystyczne odebrała w szkole dramatycznéj w Wiedniu. Krytyka teatralna niemiecka wyrzekła o téj artystce nader chlubne zdanie.

Na pierwszy występ panna Roland wybrała *Damę z kameliją* Aleksandra Dumasa syna.

W niedzielę *Posażna jedynaczka* Al. Fredry (syna) któréj tylokrotne przedstawienia miały zawsze przywiléj zapełniania teatru. Prócz tego *Folwark Primerose*, w którym p. Rapacki wystąpi po raz pierwszy. Nie wątpimy że niedzielne wystąpienie p. Rapackiego okaże nam tego ulubionego artystę z nowéj i nieznanéj dotąd strony.

Szarada
do nagrody.

Odgadnijcie, gdy możecie,
Zadanie niedługie:
Pierwsze, pierwsze, trzecie, trzecie
Jest to *pierwsze drugie*,
A gdy *piąte piąte* małe
Dadzą im bogowie,
To naówczas grono całe
Rodziną się zowie.
Na wspak czwarte i wprost trzecie
Imię brzmiące ładnie,
Wszystko leży w Nowym świecie,
Cóż?.... czy nikt nie zgadnie?...

Kto pierwszy nadeszle do redakcji trafne rozwiązanie powyższej szarady otrzyma dzieło p. n. *Moskiewskie na Litwie rządy.*

(Znaczenie wczorajszej zagadki: *Kos*).

Wiadomości urzędowe.

Konkursa. Rada szkolna krajowa ogłasza konkurs na posadę nauczyciela religji mojżeszowéj dla szkoły głównéj chłopców, dla szkoły dziewcząt i oraz dla szkoły niższéj realnéj w Jarosławiu. Roczna płaca 500 złr. w. a. Prawo prezentowania mają: wydział wyznańczy w porozumieniu z miejscowym rabinem i z członkami wyznania mojżeszowego w radzie gminnéj miasta Jarosławia zasiadającymi, prawo zaś mianowania służy tylko Radzie szkolnéj krajowéj. Termin zgłaszania do końca lutego 1870.

Sąd krajowy krakowski ogłasza konkurs na opróżnioną posadę sędziego powiatowego w Oświęcimie z z roczną płacą 1500 złr. a ewentualnie 1300 złr. w. a. Termin w przeciągu czternastu dni od trzeciego ogłoszenia w *Gazecie Lwowskiéj*.

W celu rozdania stypendjów po 100 złr. z funduszów krajowych przyzwolonych przez sejm dla kształcenia nauczycieli szkół ludowych, tak męzkich jak żeńskich, wydział rady krajowéj ogłasza konkurs. Podania wnosić należy na ręce Dyrekcji zakładu do którego uczęszczają do Wydziału krajowego najdaléj do 10 lutego 1870

Gospodarstwo przemysł i handel.

Z powodu ustania księgosuszu we wsi Nowosielicy i doniesień urzędowych o zadawalniającym stanie na Bukowinie Namiestnictwo postanowiło znieść bezwzględne zamknięcie granicy galicyjskiej od Bukowiny, pozwalając wprowadzać z miejscowości bukowińskich wolnych od zarazy, prócz bydła koleją żelazną prowadzonego, także zwierzęta i inne przedmioty w § 52 wymienione do Galicji gościńcami do Zaleszczyk, Śniatyna i Kuty wiodącemi.

Polecając zarazem przełożonym gmin i obszarów dworskich w miejscowościach bliżej granicy leżących, aby wszelkie bydło i surowe części zwierzęce, któreby ominęły wyznaczone miejsca wstępu do kraju, pod osobistą odpowiedzialnością przytrzymywali i ustawie § 8 poddawali.

* **Komisja do urządzenia wystawy rolniczo-przemysłowéj** w Przemyślu w roku 1870, rozesłała następujące pismo:

Odezwa. Komitet c. k. galic. Towarzystwa gospod. ogłaszając, iż w dniach 22, 29, 30, 31. Maja 1870 odbędzie się w Przemyślu krajowa wystawa rolniczo-przemysłowa, polecił komisji podpisanéj przygotowanie i urządzenie téj wystawy.

Staraniem naszem będzie zadaniu temu z całą usilnością odpowiedzieć.

W tym celu zapraszamy przedewszysskiem współobywateli całego kraju, tak rolników jak przemysłowców, do jak najliczniejszego w téj wystawie udziału, — połączonemi bowiem siłami sięga się po najwyższe cele!

Gdy tego rodzaju wystawy nieobliczone korzyści krajowi przynoszą, liczymy na to, że każdy, komu pomyślność kraju nie jest obojętną, żywy udział w zamierzonéj wystawie wziąść zechce.

Bliższe szczegóły wystawy osobnym programem ogłoszone zostaną, na teraz podajemy do wiadomości, iż wystawa będzie targowa, tudzież, że do wystawy téj przypuszczone będą maszyny, narzędzia rolnicze i wyroby przemysłowe i fabryczne, nie tylko krajowe ale także innych prowincji i nawet zagraniczne; w końcu, że Komitet c. k. galic. Towarzystwa gospod. starać się będzie uzyskać od dyrekcji kolei żelaznych uwolnienie od opłaty przewozu lub zniżenie takowej od przedmiotów na wystawę przesyłanych — a rezultat tych rokowań przez pisma publiczne ogłosimy. — Przemyśl d. 8. stycznia 1870. — Seweryn hr. Horoch, Zygmunt Dembowski, Narcyz Puchalski, Ferdynand Gutkowski, Ignacy Frankowski, August Schuman, Stanisław Szeliga, Jan Porembalski, Tomasz Wasiutyński, Stawarz, Aleksander Dworski.

Andrychów *11 stycznia.* Pszenica 4.85, żyto 3.25, jęczmień 2.75, owies 1.70, ziemniaki 1.10, siano 2 złr., koniczyna 2.70, słoma 1.80, drzewo twarde 7.50, miękkie 6.30.

Oświęcim *11 stycznia.* Pszenica 4.25, żyto 3.25, jśczmień 2.50, owies 1.90, groch 5.59. bób 3 złr., tatarka 3 złr., proso 5.50, kukurydza 4 złr., ziemniaki 80 c., rzepak 6.50, koniczyna 22.50, siano 1.80, koniczyna 2.50, słoma 1.40, drzewo twarde 7.50, miękkie 5.30, masa okowity 45 c., masa masła 1.60.

Ostatnie wiadomości.

Według *Tages Presse* przesilenie ministerjalne rozstrzygniętem zostanie na korzyść *większości.* Depesza prywatna *Czasu* donosi, że już dzisiaj dymisje mniejszości ogłoszone zostaną.

Zapewniają, że arcyksiąże Karol Ludwik złoży wkrótce w Berlinie wizytę, która już dworowi pruskiemu została oficjalnie oznajmioną.

Przedwstępne śledztwo w sprawie ks. Piotra Bonapartego zostało już prawie ukończone. Zapewne jutro zapadnie wyrok stawiający księcia w stanie oskarżenia.

Na pogrzebie Noira zebrały się ogromne tłumy, które po pogrzebie dopiero, po prawnem zawezwaniu zostały przez szasserów rozproszone z cmentarza, bez użycia broni.

Nad wieczorem na kilku bulwarach miały miejsce zaburzenia, kilkunastu policjantów ranionych, wiele osób aresztowano. Rząd przedsięwziął wielkie środki ostrożności, zawezwano kilka oddziałów jazdy z poblizkich garnizonów.

O północy z dnia onegdajszego na wczorajszy panował spokój.

Neue fr. Presse umieszcza następny telegram: Na pogrzebie Noira znajdowało się około 150,000 osób. Oprócz drzew połamanych żadnego innego wypadku nie było. Po złożeniu ciała do grobu dały się słyszeć okrzyki nieprzychylne rządowi, ale brat zabitego zaklął tłumy, aby nie zakłócały spokoju zmarłego.

Rochefort oświadczył w ciele prawodawczem, że złoży mandat poselski.

Hr. Daru oświadczył w ciele prawodawczem, że rada ministrów w porozumieniu z cesarzem postanowiła, że członkowie rady tajnéj w żadnym wypadku nie mogą brać udziału w radzie ministrów.

Minister wojny Leboeuf uważa za niemożebne zmniejszenie zaciągu wojskowego, którego żąda większość ministrów, i być może, że z tego powodu złoży tekę.

Kursa giełdy.

(Telegramy „Kurjera Krakowskiego").

Wiedeń *d. 13 stycznia godz. 6 min. 20 po poł.*

Akcje kredytowe	263.—	Akcje kol. Kar. L.	236.—
Lombardy . . .	255.90	Akc. bank. związk.	87.—
Losy z r. 1860 .	98.40	Akcje anglo-banku	324.50
Losy z r. 1864 .	117.40	Akcje kolei rząd. .	402.50
Akcje frnk.-austr.	108.50	Tramway . . .	143.—
Napoleony . .	$9.81\frac{1}{2}$	Akc. kolei wschod.	—.—

Usposobienie giełdy: mniej stałe.

Berlin *d. 13 stycznia godz. 2 min. 20 po poł.*

Wiedeń krót. term.	$82\frac{3}{8}$	Akcje kredytowe .	$145\frac{1}{2}$
Długi term. . . .	$81\frac{1}{2}$	Kolej zach. czeska	92
Warszawa kr. ter. .	$74\frac{1}{2}$	Kolej rząd. austr.	$122\frac{5}{8}$
Banknoty rossyjsk.	$74\frac{3}{4}$	Akc. kol. Kar. L.	$100\frac{1}{2}$
Listy zastaw. pol. .	69—	Lombardy . . .	$40\frac{5}{8}$
Listy likwidacyjne .	$56\frac{7}{8}$	Amerykańskie . .	$92\frac{5}{8}$
Banknoty austr. .	$82\frac{3}{8}$	Metaliki	$49\frac{5}{8}$
Losy kredytowe .	88		

Usposobienie giełdy: złe.

Paryż *d. 13 stycznia godz. 6 min. 20 po połud.*

Renta 3% . .	$74.\frac{1}{2}$	Kolej rządowa . .	826
Renta włoska .	55.90	Amerykańskie . .	$98\frac{3}{4}$
Lombardy . . .	525.—		

Usposobienie giełdy: stałe.

Redaktor odpowiedzialny *Żegota Wywiałkowski.*

Kursa giełdowe

z d. 13 stycznia.

	W Krakowie żądają	W Krakowie płacą	W Wiedniu telegr.
5% zjed. dług państwa	61 —	60 50	60 50
„ „ w srebrze	71 —	70 50	70 55
Renta w srebrze	— —	— —	170 50
Losy z r. 1860	101 75	100 25	98 40
Losy z r. 1864	— —	— —	117 40
[illegible] oblig. indemnizacyjne	— —	— —	73 50
Listy zastaw. galic.	— —	— —	— —
„ bank. hypot.	— —	— —	— —
„ „ pols. I. emisji	94 —	93 —	— —
„ „ „ II. emisji	93 —	92 —	— —
„ likwid. pols.	76 50	75 50	— —
Kolej warsz.-wied.	67 —	66 —	— —
„ warsz.-bydg.	70 —	69 —	— —
Ros. poż. prem. 1864	159 —	158 —	— —
„ „ „ 1866	152 —	151 —	— —
Srebro	121 —	120 50	120 25
Dukaty	5 85	5 75	5 79
Napoleondory	9 90	9 80	9 81½
Imperjały	10 10	10 —	— —
Pruski kurant	1 83	1 82	— —
Ruble papierowe	1 52	1 51	— —
Weksle. Londyn	123 25	123 —	123 —

	żądają	płacą	telegr.
Akcje. Lombardy	257 50	257 —	255 80
Kolei Alföld	172 50	171 —	172 —
„ Karola Ludwika	242 75	242 50	236 —
„ lwow.-czern.	206 50	206 25	207 —
„ pardubickiéj	— —	— —	163 75
„ Północnéj	— —	— —	— —
„ północ.-wschod.	162 —	161 —	161 50
„ Rudolfa	164 —	163 50	163 50
„ rządowéj	406 —	405 —	403 —
„ siedmiogrodzkiéj	168 —	167 50	167 50
„ węg.-wschod.	91 80	91 —	98 50
„ zach.-czeskiéj	— —	— —	— —
Banku angielskiego	227 —	226 50	225 50
„ anglo-węgierskiego	— —	— —	— —
„ budowli	— —	— —	52 —
„ handlowego	— —	— —	— —
„ hypot. galic.	— —	— —	— —
„ jeneralnego	— —	— —	40 50
„ krakowskiego	90 50	89 50	— —
„ narodowego	146 —	— —	144 —
„ obrotu ogólnego	118 —	117 50	116 75
„ związkowego	— —	— —	89 50
Franko-austrjackie	110 —	109 50	108 25
Kredytowe	265 20	265 —	— —
Tramway	138 50	137 50	141 —

Pociągi osobowe kolei żelaz.

		Odchodzą rano	Odchodzą po poł.	Przychodzą rano	Przychodzą po p.
W Krakowie:	lwowski	11.35	10.22	5.33	3.26
„	wielicki	6.28	5.30	8.15	8.15
„	wiedeński	6. 3	3.33	9.52	8.54
„	wrocławski	6. 3	3.33	9.45	5.21
„	warsz iwroc.	8.—	„	„	5.21
„	niepołom.	11.23	we Wt. C	.i Sob.	4.35
W Wieliczce:	krakowski	7.40	7.40	—	—
W Tarnowie:	krakowski	2.38	1.23	0.58	1.50
„	lwowski	0.58	1.50	2.38	1.23
W Rzeszowie:	krakowski	10.43	11.33	3 49	4. 8
„	lwowski	3.49	4. 8	10.43	11.33
W Przemyślu:	krakowski	8.29	8 35	6 39	6.25
„	lwowski	6.39	6.25	8 29	8.35
We Lwowie:	krakowski	5.41	5.16	10. 9	9.28
„	brodzki	—	—	5.41	5.16
„	czerniow.	10.49	10.20	—	—
W Brodach:	lwowski	0.59 i	11.31 r.	2. 3	3. 2
W Czerniowcach:	lwowski	—	—	7.—	9.13
W Warszawie:	krakowski	6.30	„	„	8.51
W Wiedniu:	krakowski	8.—	8.30	5.23	7.32

Godz. o oznacza północ. Zegar kolei lwowskiéj idzie o 16 min. wcześniéj, a kolei połnocnéj o 22 min. późniéj od krakowskiego.

Właściciel i główny współpracownik Władysław Sabowski

W drukarni Karola Budweisera.